

תודה לך, ד"ר הרצל

אין לנו שום כוונה להיות כפויי טובה ולשכוח את פועלך. ומבחינתי לפחות, הציווי "והגדת לבנך" חל גם על ההגדה של פסח וגם על האגדה שלך, שנעשתה למציאות חיינו

מאת ח"כ עמיחי שיקלי

הרצל. תשואות רבות | צילום: סולטן קלוגר/לע"מ

קם הקהל על רגליו ופרץ בסערת תשואות. הרצל הגיע אל הבמה, אבל לא יכול היה להתחיל בנאום. כל אימת שפתח את פיו התחדשה סערת התשואות וגברה. התשואות נמשכו כחמש עשרה דקות. כששכחו לבסוף נשא הרצל את נאומו. לא היה זה נאום לאומי או רגשני, אלא מעשי וענייני לחלוטין, אולם היה בו אותו להט עצור שבעמקי הנפש כמעט תמיד הוא משכנע: "רוצים אנו להניח את אבן הפינה לבית אשר בכוא היום ישכון בו העם היהודי. המשימה כבדה כל כך שעלינו לדבר עליה במילים הפשוטות ביותר... הציונות היא שיבתנו אל היהדות עוד לפני שיבתנו אל ארץ היהודים".

עורך כתביו של הרצל והביוגרף הראשי שלו, חתן פרס ישראל הד"ר אלכס ביין, נעל את שני כרכי הביוגרפיה שלו על הרצל במילים הבאות: "הנעלה שבשאיפותיו לא היתה מדינה, אותה ראה רק כאמצעי, לא כמטרה לעצמה". כזאת אמר לא אחת ב"מדינת היהודים", בנאומו,

הרצל: "הציונות הרקיעו שחקים. השתתפו 208 צירים מ-16 ארצות... לא היה די מקום ביציעים למאות הצופים, כולל הרבה שווייצרים לא יהודים שהסתקרנו לראות 'קונגרס של יהודים'. אף שהרצל תכנן הכול בעצמו, הוא היה כה נרעש כשנכנס בפעם הראשונה לאולם עד כי 'מיהרתי ויצאתי שוב כדי שלא אתפס לרגשות'".

את הדיונים פתח זקן הצירים, קרל ליפא מרומניה (מוותיקי תנועת "חובבי ציון"). ד"ר ליפא האריך בדברים ונאם שלושים דקות במקום עשר שהקצה לו הרצל, התעלם מארבע פניות עצבניות של הרצל ולבסוף גם מאיום להפסיקו באמצע דבריו. אבל כשאמר הישיש הנכבד בקול רועד "ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שהחיינו וקיימנו לזמן הזה" עבר רעד של התרגשות באולם המלא והגדוש, והיו שפרצו בבכי.

כשמסר את פטיש היושב-ראש להרצל וקרא "הדבר היחיד שאנו זקוקים לו הוא מולדת",

"כשתקום מדינה ביום מן הימים, יראה הכול קטן ומוכן מאליו. אולם היסטוריון הוגן ממני יגיע אולי למסקנה שבכל זאת היה בכך משהו, שעיתונאי יהודי חסר אמצעים, בעיצומו של השפל העמוק ביותר של העם היהודי... הפך פיסת בד - לדגל, ואספסוף עלוב - לעם, המתקבץ בקומה זקופה סביב הדגל הזה".

כך כתב בנימין זאב הרצל ביומנו בשנת 1901. והיום, כשאנו מציינים 125 שנה לקונגרס הציוני הראשון, ברצוננו לומר לך, ד"ר הרצל, כי בהחלט היה בכך משהו. אין לנו שום כוונה להיות כפויי טובה ולשכוח את פועלך. ומבחינתי לפחות, הציווי "והגדת לבנך" חל גם על ההגדה של פסח וגם על האגדה שלך, שנעשתה למציאות חיינו.

את מהלך האירועים הדרמטיים בקונגרס הציוני הראשון באוגוסט 1897 תאר ביד אמן הסופר עמוס אילון בביוגרפיה שכתב על